

675

SEP 18 1944

pp 1-22
S 675

13/8/92 K34/82
H. Mohlabe,

Bethany Mission.

Dress, ornament
and related
matters, in
Mohlabe's
people 8p

P. O. Ofcolaco,

6/9/1944.

Diapano le ditshabiso. (15/6)

Diapano. Maina a diapano ke, mathêbô,
mabale, Dithêthô, dintepa, makreswa, mo-
llo, mabyane, le mekropa e mengwê e byalo
ka makrono le diphala.

Mathêbô. Ke mekropa ya diphôfôlô, ya dipêla,
dithêpa, le dinkwê. Bare xadibolaya ba dit-
suniya ka hlôkômêlo xore etšwe xabatsa,
ka lona le baka le me mahlomongwe banapê
ba thêla byalo, xoba ba a lesêša wa ôma,
ka morara a a fanêla meting xore o thapê
a thoma xošôa. Ka e feditše xošôa ka mo-
ka, byale bathoma xarôka ka mašika a di-
krono, mathomo bathena e medi ba e
mômôšana xe bafedi wa boraro, byalo byalo
xe fihlêla le fêla. Ka ya byoya + obafelo
xete e, ke kamo bapara + ô ka xôna, ka koma
xa xohloka byoya xonyaka xodimo. Ba apara
bošero le mosetare nako ya marepa banna
le basadi, kantle le dikxasebe le masotana
ka baka la xore bare xa bathuse phêfô, ma-
di a bona a sasêpêla xabatsa. A dina

675

K 34/82

Ke banna, eseng kamoka, xona le ba baxōnang
 ba ba saxōneng, banya basēna e badi si ba am
 ka masama a mabedi, fela xa ona le hlōkōmēle
 e wa se xe obolaile diphelele tse mekopa ya
 thona e dirang mathēbō wa e sōta ka bont
 si, wa isa xa ba di si, a lora mathēbō a ma
 bedi xoba ka mararo, o tla xofa le the boka
 ntle le thēkō. Ke koba ya busuthi kudu,
 fela a ma le dintu ka matla, xe moso
 di wa xaro a sa le hlōkōmēle, e ka se
 xe bone ke asa wa fumana disepela
 le mmele wa xaro. Hlōkōmēle ka mo
 rano xa matlatsi a mararo le swa
 neti xotswela ntle mo balang letšat
 si le feša kudu, o tla bona xe ba le a
 venle dintu ditšwela kwana le dithō
 ba xofisa le kudumela byale ke moka
 a thapa a bolaya. Tebo e ya xokokaran
 ya mekopa, e hlasišitse ke batomi, e ile ba
 le malalatlle (xoxobaka) byale kwana: kapoko
 byale mollo wa sebatšwile selō, monna e mo
 nquē a thona xotšwa mekopa a diramašo
 bana xore dintu ditšwela mekopa e phahla
 na, yomongwe le eena a mothuša yaba

ya fêla kamoka, yaba banyakêla mabyane, a baxeng
 ke mats'ididi, ba ala ba swelêla ka + aye xôna,
 ba tše ya mekropa ba apêša ka xodimo, kemoka
 ba kwa ba lebōuzhang bo botolo. Xe ba boya
 xae ba thama xo rōkanana mekropa xa botse,
 kemoka bu apara le basadi, dinti ba bōna xere
 diphekiša dikxoxa, ke monna yomogwê le eena
 a nyarêša tšeba ya lešika, ba rōka ka lona, lona
 xa lenxoxe, xo haxala mekropa la šala.

Mabole. Ke ditšwarō tša dikxarebe le baneny
 ana. Didira ke basadi, ba dicea ka dinti tša
 pyêpye. Ba dišhla yaba tše dithsere ba dibapêša
 badiloxa, xe le pedile o fumana ele mašaph
 ušaphu ka thekō enqwe ele moyimo, kemoka
 a be ditlotša le tšoku le phahlantšwele
 ka makhura.

Dithêthô. Didira ke banna ka mekropa ya
 dipudi. Ba ešota ya butšwa byale baiša ba
 sileng ba tlōka le xo sêta, kemoka ba e
 namalla, byale ba ethiela le tšoku le makh
 ura. Kemoka byale mosadi a ka tšwana
 monna + a etšwase ke sa basadi fêla, ba etšw
 ara ka pele. Dintepa. Ke ditšwarō tša basadi
 dišota ke banna ele mekropa ya dikxomogxoba

ya diphala. Mošōtšele ya wa kxome ke šetše ke hla
 lušitše matlakakeng a ke a xametšang fela wa
 phala ke tla hlaloša xōna byale. Byale ya diph
 ala e šōniwa byale ka ya dipudi. Ba e ritšela
 ka mafisi xodimo xa le lengwē le faika, ba
 thšela byōkō, fela ōna xa ba otloke. Ke ba
 u šōxile obudule wa baxiwa, kudu o apar
 a. Ke ba kxomana malaka xa apare. Thēthō
 e aparina ka pele mēpa ka morao, dim
 le metšua ya xollēna ka yōna dinokeng.
Maxēsuma ke ditšunō tša banna, masotana
 le bašemanya, ke mākopa ya diphōōfōlō tšē,
 diputi, dipela, dikōme le dipudubudu. Maxēsuma
 le lebotso ke lakome, xa leile la fumana setha
 kxa sayōtara, o nobōna le dudumēla mmeli
 wa ~~ka~~ ka mōna, le mafōtōhlō xa le naō. Ke
 xore ka kxomula ka dipaleng. Le + e pula e
 ka tonēla la kōloba xa le ōme. Diphōōfōlō tšē
 dingwē tšē xe pula e ka xonēla diaōma, byale
 ka xonelo dina le mafōtōhlō. A mašoboro max
 ēsuma ba ripa diphēn tša ōna ba rēth
 seta mākopa wa kxome ba rōkella, wa fuma
 na xe a sepela le ya kowa lekowa le kxahlisa ma
 hilo, kudu xe ba bina dikōša tša šōboro.

675

K 34/82

5

ba xata banna base bamaka xoya xo bolle.

Mabyane. Ke koba ya batomi, base ke matsidi di (boritho) anyanilo swina lelefe fela ona ke a manyana kudu, ba a tshola ba khobakanya fela xotee, byale ya lebaka la +vabala, ba swelela ka xare xona xona.

Mollo. Ke koba e khola bokepo, kudu kudu ke koba ya dithšwana, ba a totša ka dikwane byale ba sekametsa, xe a okwa phefo e matsenela ke +one a timile, wa tšona a khohlanantšetša wa tuka byal e byala xofihlêla boera. Ke mollo a sešona ba tšona dithšwana, batha ka xua thoma ka totšua manyêlo kamore o tšla bama +otupa mošhi wafe lo totšwa xo tšona tšala le wela xodimo ka manyêlo a thoma xosua byale ba tšeya byane bya xoma, ba tšela manyêlo xodimo xobyona, ba huiditšwa byane byala le mollo ka seetla xofihlêla o tuka. Xona le mehlare ya mollo xe ba dira dithšekxa, ke motso, mphahla le mllumo. Ba nipa thabi ya tšona ya xoma ba ebêtle, bane motare xoyô.

675

K 34/82

6

na ba dira sekhudunya xotlota xonamowe
 sekhudung ba dira tsela ya xore mamye-
 lo a sepela ka yona, byale ba betla pha
 tanyana e threse ya xolekana sekhudu
 bathoma xothsira (xofehla). Mošomo ona
 ke wa banna le masotana. Mokhomi
 na xodira malle a e a re moatlaxona
 a tsama a ruta batho a re, nkopeleng
 kenye malle ka mo ke tswaya ke nye
 malle, ba di ne byale ba bone a nthisa di
 phate a re wena swanelle byale a
 thse ke ba bone a dira malle byale
 a xatša a o ra le bona ba ba tsamela
 ba o ra nae, byale ke maka ya noba tše
 to, Diaparō e be ba di para kudu bošera
 ka baka tšore ebe e le mokkopa mošerane
 e dula ka mantlong, ba sepela ba
 sa para, ba tšwere ditšwarofela.
 Mokkopa wa nkwe wa para ke kxo-
 šile wa phala, wa tau ke leqoto
 la xodula le a dilwe xore a dule xo-
 dimo xolona. Diaparō tša bahlolo
 xadi ke dinti tša mokōse, dilira
 ke dingana fela, xe basadi xoba mo

675

K 34/82

7

sadi a huetšē ke monna, tšatši lewe
 a hwaro ka lona, ba tsibiša bana xore
 le seke la raloka papa a lena o tšene
 ke phiri, xe bašetšē ba molōkile ba bi-
 tša ngwana ngwana e tšwa le dinti: tša
 xo ohtlindia ohtlilō a peša ba hlolō+adi:
 O ba hunēlla maoto le matsoto le
 ma moluleng, a tšeya makhopa wa
 hlware a batlēma hloō+ō ka oña, a
 bētha makōkōtšēlo wa sehlang se bare
 ng ke mokōkōtšēlo ka oña. Tše u
 e ke dikapaō tša ba hlolō+adi ba basa
 di, motho e mongwē le e mongwē ya
 xa hlana ya nabo a tla tšeba xore: batho
 ba, ba huetšē ke monna. le seba
 ka sa xobahlakōla ba hlakōla ke
 ngwana. Dinti le makōkōtšēlo o ditlatš
 a ditlame pele xa xore a baapešē.
Dikxabišō. Dikxabišō tše botsefatšatšō
 mmele wa motho ke, Masēka, mefiri,
 dipheka, diala, letokuni le makhura mek
 xōrō. Masēka. Bo-xolo-xolo masēka a
 be a serōna, a fihlile ka sona se
 kxowa se, empa e be baloxa ditlō

675

K 34/82

8

kua bare ke disēka. Disēka e be didira
 ke dikxarēbe le mathumata, mathōtha
 hlokwa byale ba epharōtanya ka ta
 re, phatša enqwē ba eōhla enqwē ba
 e +ōpa ka monwana ya ba phaphati bya
 le ba tšeya ya xōhliwa ba e lokela xa
 e la ya phaphati byale ba e fēxē barum
 e, ba dira ba lekana le oka la motho
 yowe ba molatēlara. Ba didira ka
 bantši, ba dirwala matong le matsō
 tōng. Kudu dirwala ke mathumata
 basadi le dikxarēbe xa ba dirwala, ka
 bana la tōre mašoborō ba ka barōta.
 Matsatši a bolelano basadi le dikxar
 ēbe ba apara masēka, xe o bōna kxarē
 be e apara masēka ke tōre o firilwe,
 ba ta sefisiwe xa ba apara, ke dilō
 tšē diaparaō ke basadi banna
 xa ba diapara, ~~e~~ empa dilōtwe
 ke banna. Ba elota ka matatš le ma
 ditsi a dikxomo, ba lota maditsi yaba
 selō ke setee, byale ba pēra boditsi
 ba tšeya motato waba ka xodimo, byale
 ba tšeya phatš e batse ya phaphati ya

675

K 34/82

9

xobēkliwa, ba tšēya le naka la kxomo, ba
šila boditsi le motato xodimo xophate ba
šila ka lenaka. Ba apara matong
le matsoōng, fēla a thšōba xe motho
e le yo mohubedi o fumana mowe ma-
sēka a natō xōna e le xōxoso. Xe motho
a sathema xomala o šitwa xo sepēla
a nokxōtšella xo finlēla utlwaēla. Xe ofi-
rile kxarēbe wa kxopēla xo batswadi
xore ba xofē masadi batswadi ba du-
mēla, yaba xa wa morēkēla masēka
kxarēbe e natana gade sepēla o nya
ka masēka pele ke tla kxōna ke ya
natō xaxēno. Ka kxang o swanetše
xwa nyakēla, xo baluxi.

Dipheta. Ke dibēkwa fēla mono xa ditsibin-
i kudu xore didiriva byang kabaka la
tore e be ba dirēka mathšakaneng le
xoba phalaborwa. Diapara ke basad
le dikxarēbe xa natō le mathumašae.
Ba ohladinti tšē dithrese ba difō-
lēla, xa difedile ba diapara melaleng.
Xona le dipheta tšē bareng ke dikanka-
rana dienywa ke mokankara, byale ba

675

K34/82

W

dipōla ba dikhōla mašōba xone lentzi le kxōne
 xa tsena, le tšōna diapara wa ke basadi.
 Matsatšing a bolehone maxxowa a tšitšitš
 e dipheta tša mehuta huta tše bo
 tse kudu o reng xe bōna mosadi a
 diapere wa fumana ema o bēlēna
 tšo, tšōna ba dirēka maxxoweng.

Diala. Badira tša diphōōfōlō tše:
 dihlo, letlabo, dithšipa le mešōrō. Diala
 tša dihlo le mebutla dinoba mmole wa
 tšōna, ka xobane dina le mabōya a man
 tš; a bolēta. Base xobalaya bahlōba
 mabōya a tšōna ba dira dingatana
 ba tlēma ka dintzi, le mesela ba thwa-
 mola, byale tšatti la mekētē, o fuma
 na ba malabye ba dikhōlēle dihlo tšo
 ng tša bōna, ba apere maxxowa ya
 dithšwene, ditudi le dikxabō le ya
 dithšipa, wa bōna xobane ke bina kō
 ša dikxabla kudu. Diapara ke bakxa-
 labye fēla, basadi xa apara dingaka,
 wa huetšana mosadi a para o tsebe
 xa batse xone ke ngaka. Diala tša
letlabo, mešōrō le dithšipa ba ditwam

675

K34/82

o la meseleng, le tšona ba ditšokella ka di
nti, ba banquê o fumana ba xukile ma
ngatae ya mesōrō ba ditšokelletšê xodimo
xa yōna. Masotana le mašoboro ba badu
mella xo ditšēmella xe ba bina kōša. Dial
a tšena didira ke batšomi, batšo baya
ba dirēka xo bōna ka mabēke ahlacana
ke seala ka sete.

letsōku le makhura. Dilō tšena dišo
ma mošōmo ka otee, diaššmišana, ~~se~~
letsōku ke mafisa ba ēpa fase, fōla
ke ya mahubedu, bare xo a ēpa ba aiš
a xae, ba a beya ka ditšibēng. Mahlan
g basadi ba eya mahyaleng xoba mekiēte
ng, ba kama mekano byale bašila le
tsōku ya ba buipi ba tšeya mahura
ba phahlavanya naš batlola dihlošō, k
udu kudu le šomiša ke mathumaša
(masoboro a banemana), ka xobane bōna
xa ba dini mokamo ba dira le fōrō
ke lone xo lota minini ya bōnawa
fumana e ka ke dinti, byale xe ba
klētšitšê letsōku le mafisa mahura
le xe ese yo mmatše o nobōna eka

675

K 34/82

12

Ke yo matse. Basadi kudu kudu baso-
 misa thšōlō le dipilō le dipaaba. Thšōlō
 ke mahuna a kxomo a bare ke le bipi, e-
 rē xe ba bolaiile kxomo byale banthā
 mahipi a yōna ba eka basadi byale
 ba anēra, a re a sešo a fetsā xo oma,
 ba a tšeya ba a setla ka lehudu
 xone a phahlanane, ke moka babalo
 kē kantlong, ba thula le šoba batsen
 nya lenti ba lekhētšā xodimo. Dipilō
 ditšua mollong, bare xoxotšā mollo
 ware xotima, diphatē tšela disuele
 ng le mavala a tšōna, yaba tšē diso
 byale ba tšeya tšōna ba dišila yaba
 buupi ba phahlananya le thšōlō, ba
 ba tlotšā dihlošō tša bōna, wa bōna
 maninyā bōna e le emeso, mokamowa
 xōna wa bōna eka ke sampōreny sa
 makkona. Dipaaba, bare xo dipula
 mmabeng ba dinona, byale ba tšē-
 ya dithōnō tša tšōna ba dithšōbēlla
 ka mollo xone eke tšē diso. Byale
 letšōna ba dišila ba phahlananya le
 thšōlō, ba tlotšā dihlošō tša bōna.

675

K 34/82

13

Mahura o na a tšwa Kolobeng, bare, xo ebolaya ba tadika ditxadikō tša tšu a mahura, ba a thēle ka didibēlong ba a fēta xodimo xa borala. Mabama a xotōnya baina le bōna ba tlola fēla bōna ba tlola kantle le letšoku. Bahla-ukana xe ba balla tšatši le balōta ba ba tlotsā letšoku le mahura.

Xo xobisa monele. Ditshoko tša monele ke; Mosaya, ditēdu, pēudi, xothula di thēbe, methaladi, dikana, sephaloto, mēnō diinkō, mahlo, phatla, malala, melomo, matruwēle, dithō, diatla, dinaō.

Mosaya. Mosaya o tšwa mēnō, a kamoh la xarengwana xodimo, mēnō a maleba, leinō xa lebe xōna ya ba mafōrō, byale ba ubitšā xore ke mosaya. Batho babangwē ē ba nabēlēwa ba lenaō, ba bangwē ba bēlēa ba senaō, fēla ka baka la dintw a, ba ba dira o na ka dipēisi (sepatšē lō). Batho babangwē o ba swanēla Kudu, ba bangwē wa ba bifišā. Mēnō. Ke mafōrō a lerano, fēla ke lešaka la leleme, sa xoja satsena

675

K 34/82

14

leleme leya tšeya sa tšwa namaforō
 ke moka seile ka teng, hantle le xore di
 khalakapa diediseane xa sesaboya
 setlaya setšwa ka mafōrō amangwē.
 Mēnō ke di¹abito tša molomo, ba bang
 wē bana le mēnō a mabotse, a xoba
 swanēla, a mašumen ye teng xe ba
 re ke ya sēva, wa bōna yaneka ke di
 kōkōrō, eka a na podula a sēva.

Melomo. Motho ana le melomo e medi,
 melomo e xe a balōla e ya xodimo le
 fase, ke sekhumelō sa mēnō, xe
 motho alla xōna mēnō a napa ašala
 kxakala kudu, le xe aševa. Le sēnō la
 motho leya swanēla, ba bangwē le
 a napa la ba bifiša kudu mowe motho
 a sanqakerō le xomolebēlta. Melomo
 ya batho xa eswane ba bangwē ke
 e mekōto, ba bangwē ke maphēso,
 ba bangwē e bōphētile xa botse.
Mekōto (dikēle). Eya le batho ba e ba
 swanēla^o, fēla dikwēro tšona
 ba noba ba mokwēra, wa kwa bane
 ngwana a motho yo o bapētile xa

675

K34/82

15

botse, fēla o sintše ke molomo o motolo
o eka teng ke morifi. Malomo wa ma-
phēso, āna o bifile kudu xaxona mathe
yo o moswanēlaro, ka xobane o phēxiti-
le dinama tše dikhubedi ditlile ka kha ka
la, le-ta mēnō a sa bōnake, xe a re wa
balēla wa bōifisa, kudu kudu xale ēn
wa byala a nwa pele a tōšielā o dio
kheāba xo xana, ka xobane mathe ke mathe,
fēla o bōna eka o nwa le nama
ya xaxwe. Molomo e mebotse, o nobō-
na e lekantše, e se mēkōto e sema-
phēso, e nane xa botse xēlekē, e fēla
ka khokō e ngwē le yena o tla fuma
na a bifile.

Dinkō Le tōna xa diswane, tše di
ngwē o bōna di paralletše, tše dingwē
e le tše ditēlēle. Dinkō tše dibotse ke
tše ditēlēle, tša xo paralla dibifile, ka
baka la xone o fumana eka mathe
o dibatile ka patō, byale ka xoxalo xe
a kwera le bakwera ba xaxwe, ba mo
kwera ka yōna pelo ya xaxwe e bohloko
fēla le yena o nobōna ka mo le yena

675

K 34/82

16

a sinyerileng ka xōna, a mokwēra ka xōna. Ba batolo ba xana xokwēraana ka bakka la xore ka moraō xadikwērō e ka ba ntwā.

Ditēdu. Ke dikxabis̄ tša malomo, dibya lo kamemini, fēla tšona dimela seledung, dimela banna fēla. Banna ba ba sena ditēdu ba tōta ke basemanyana, mase tana ba kēra xoba xokfēla ditēdu tša bōna ka mefaka, xo tōpētša xore bōna esa le ba baswa, le xōna ba sanyaka dikka sēbe. Ba khalabye ba we mokwēba o šetšeng o palētšile ka basakēra. Ke xore bakhalabye ba hlōtō tše dipududu. Ba no dilesa e le tše dikxolo wa bōna xe ba enwa, bala bo tšhela xodimo xo tšona, a dišba ka seakla a dišca ka xamung a mona.

Mahlō. Mahlō a batho a swane ama ngwē ke a manyane kudu, a mangwē ke a matlwanyana, a mangwē ke a matolo dintaka tša ōna ditšime tše kxakala ka matla. Mokhwa mahlō a matolo xe a kwatile o bon

675

K34/82

17

bona e ka mahlō a xawwe a sepēla,
 le xōna a tšwele ka maatla. Mahlō
 a marelō xabotse le xe ašiša, motho
 xa a bōna. Mahlō manyanyane ōna
 a nyatšiša motho, batho fēla a lokile, ke
 xobane dithōrō tša ōna le xe motho e
 kwatile xa ditšwela kxakala, xom
 o kwatile oha bōna ka mekōkō.
 Mahlō a mabotse ke amapolwanyana
 na, ōna a swanile motho xabotse.
 Mahlō kamoka ana le tšhais le le sehla
 le le lehubedu, lona ka noši le mo xa
 re xa tšōna, ke kxokōlo, moxare xa kxokōlo
 xona le thōrō e utso, ka xodimo xōna le
 dintšhi tšewe motho areng xe a xo
 šopa ka monwana wa bōna diponye-
 ponyetša. Zehlō le a utswa kabana la
 xone tšē dibatse dibōna ke lona, xe mo
 tho e ke sefōfu xana taba le dilō tšē
 dikxahlisaro, oha se kamofaro.
Peledi. Dipendi xo beula basadi, ka
 mathenkō xa hlōrō, xone mokamo o ba
 swanile. Banna bathoša meini ka
 maka, fēla matšatši a bōlehono ba hēra.

675

K34/82

18

ka dikêra tša makxana, ba kêa merini ya
ka mathekô xa hlô+ô kamatla bašiya
e menyane xodimo xa hlô+ô. Le ditêdu
banna byale ba bêtla ka marare, le bô
na basadi ba xofêla dipendi tša bôna
ka ôna.

Xothuladitsêbe. Banna le basadi ka
maka ba thuladitsêbe ba ditshula
ka mêtwa ya melang, ka moka xa
tšona, xe ba satšwa xophuula ba ô
hla lentile la mokhwa balôkela le to-
beng la tsêbe xore ya sika ya baba.
Byale xa difôdile ba fakêla mahlôkwa,
ke moka ke ditxabiso tša ditšêbe. Me
hleng ya bôkhono ba lokêla ditshipi
tša makowa mangena.

Metshaladi. Ke ditxabiso tša ditxa-
tšêbe, ba sengwapa mahlô kamêtwa
mo metôkô e sepêlano xôna, xwatôw
a madi, xe xo fôdile ke maka e ba leba
di, mahlomangwe xôna lebyane
byo bare ke mphafa, ba bôkxa baphara
xôna mo bangwapa ô xôna, tša thšoba
le badi yaba le keso, ke moka bare ke

675

K 34/82

19

methaladi, ba bangwê diabaswanêla ba ba
ngwê a wa eka bakaphômula.

Dikana. Dikxabiso tša sefahloto, dikana
tša xobefa ke tša okókōmora kamatlh
ekare ke dikana tša maikhutê (pêba),
e rata xoxe tšare dikókōmorile yaba mo
tho wa kōtše, xāna o Mabōna dimoswanêla
Phatla. E ka xodimo xo mahle, yōna
xa ena bošodi, le xa ena le marulaxu
la fêla eka ba le bošodi xa e le tša baso
di. Phatla ya mona e rata xodula
e šošopane, e seng yaba bolêta bya
le ka ya mosadi.

Sefahloto. Ke kakarê'tšo ya dilô
tše ke šetšeng ke dingodile kamoka
Batho ba baso, bana le diphatla tše
diso, ba bahubedu tše dihubedu, bya
le buale dinoya ka mebalanya bōna.

Dilô tše kamoka ke dikxabiso tša hlô
xô, tšona natše ke šetšeng ke dingodile
ka xodimo.

Malala. O hlakanya hlôxô le mmeby
malala o ratšano kudu ke êmotêke,
o mokopana o hile ke wa batho ba

675

K 34/82

20

xo serale, ke dikxōxo tša bo tšēthēruane,
o kua bare xe batlo ekabe ba fafōla e ka
be ba fafōla ba melala e memyane.

Basadi bōna wa kua barōta ba me
lala e metelle ka kōta bare, ke kōn
e xo kxētha ke kxētile wa molala o matelle
dikumyane (memyane) le abhaka se
pēla o lala le sekumyane. Malala o na
ke kōdi, xe motšo o eja xoba xonwa
o bōna e ya fase le xodinso.

Dithō. Ditho tša motšo dithano, ke
matētha, dinoka le setoposam-
mele.

Matsoō. Matsoōeng xo tšwa mats-
o tšōa hlakana le molala, matē-
tha, o monna a tšona kudu x
o ruwala diphata, le dilō tšē dingwē,
monna xa a xōne xo ruwala dilō
ka hlōtō, ke basadi ba ruwalano.

Matsoō ana setšu mowe xo xahla
naro sefaka le letsoō, mafelong + a
letsoō ke seatlā, seatlā se seng-
wē le se sengwē sana le menwana
e mehlano, le dī dinala tšē hlano.

675

K 34/82

21

Diatla dišona mošona o mengwê le o mengwê
ê o oratano xo dišamita, dinela tšona dišwa
netšime xohlôkômêla, kabaka la xore dišwala
dithšila di dikatêla, dia ripêdiwa. Mošo
Mam mo wa tšona xape ke xo ngwana
le xo pyatla dinti.

Mpa. E na le mahlakôri a mabedi; le
matamêle le mekhôbu. Mahlakôri,
lehlekôri le lengwê le katlekô xa mpa
le lengwê le lona le byale, & hlakana
mekhông, e na le dikxapo (dihlakôri).
Matamêle ka xodimo xa dihlakôri, mats
wêle a banna ke a manyane, fêla moše
manyana xe a xodile e fihla bonneng
o thoma ka tšhoka matamêle, mahlang
a pyata ke moka ke muna. Matamêle
a basadi ke a maralo, le dihleko (moro
tšwabo mokxato) tša ôna ke tšedikxolo.
Ka fase xa sebedu bedu xona le mok
hôbu, mekhôbu e mengwê ke e meny
na, e mengwê ke e merole.

Dinaka. Ke moxohlakana mo tso le mpa.

Dina le mararô, ka ôna re a dula fase
ke ôna mošona wa mararô.

22*

Xokhlo xa dinakeng ke ~~sephahlepe~~
 sehlaakana le potane khurung, kamara
 ho xa potane ke leoto le hlakana
 le kōkōilane, ~~ke~~ Maotong ke menu
 ena le dinala, le serēhē. Maoto
 re sepela ka ōna, a hlalale o fōtō
 dinara le dinara, o tšama o bōna
 dilō le metsoa, ka xobane wa dula
 fēlōtōtā o tla tšea kraitšedi ya + a
 to, ~~ama~~ seama se sengue bare
 Nara xa diethelane xo ethelana batho.
 Xo sepela ke xobona. Xe o tla tšama
 o bōna dinara le dinara ke bana la
 leoto le kihlo, ke dilō tše ditsole mm
 eleng, hōale ka tšibe, ka xobane ka yōn
 a wakuwa.

Ends 675.